

HEN428 Metodologické aspekty environmentálních studií

sylabus kurzu

Vyučující: Mgr. Pavel Klvač, klvac@fss.muni.cz, dveře č. 3.11,
konzultační hodiny: *středa 14.00-15.30 hod.*

Anotace: Kurz dává posluchačům základní orientaci v teoreticko-metodologických východiscích environmentálního bádání v oblasti sociálních věd. Seznamuje s logikou a strategií empirického výzkumu, metodami a technikami sběru dat. Cílem seminářů je přispět ke schopnosti studentů formulovat vlastní výzkumný projekt v kontextu studovaného oboru.

Požadavky pro udělení zápočtu: esej na zadané téma (max. 20 b.), průběžný test ze zadané literatury (max. 50 b.), seminární práce (max. 40 b.). Minimální počet bodů pro úspěšné zakončení předmětu je 66.

A\ Teoreticko-metodologická východiska

Lekce 1: Uvedení do problematiky (18. 2.)

Lekce 2: Věda v moderním světě (25. 2.)

Literatura: celkem 41 (cz)

Disman, M. 1993: Co je vlastně věda? In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 12-14 [3 strany].

Kerlinger, F. N. 1972: Věda a vědecký přístup. In: *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia, 18-24 [7 stran].

Král, M. 1998: Postmoderní přístup k vědě a civilizaci. In: *Kam směřuje civilizace?* Praha: Filosofie, 81-97 [17 stran].

Komárek, S. 2000: Nauka a její nositelé, Exkurz 4: Paradigma. In: *Příroda a kultura*. Praha: Vesmír, 66-76, 155-158 [14 stran].

Lekce 3: Mezi přírodní a sociální vědou (4. 3.)

Literatura: celkem 48 (cz)

Komárek, S. 2000: Polarita lidské percepce světa, Příroda a kultura. In: *Příroda a kultura*. Praha: Vesmír, 20-26, 117-124 [15 stran].

Komárek, S. 2002: Anglická biologie doby Darwinovy. In: *Dějiny kultury a civilizace západu v 19. století*. Brno: CDK, 88-94 [7 stran].

Markoš, A. 2000: Úvahy o možnostech sjednocení vědeckého poznání. In: *Tajemství hladiny - hermeneutika živého*. Praha: Vesmír, 39-65 [26 stran].

Lekce 4: Sociální konstrukce přírody (11. 3.)

Literatura: celkem 42 (cz)

Latour, B. 1996: Tři malé dinosauři aneb bajka věnovaná Neznámému relativistovi. *Biograf Bulletin*, 8/1996, 1-7 [7 stran].

Fine, G. A. 2001: Jak se dělá příroda a ochočuje divočina: Problém "vysbírávání" lesů v houbařské kultuře. *Biograf*, (24), 29-56 [28 stran].

Stöckelová, T. 2004: Příroda v Národním parku Šumava. *Vesmír*, 2/2004, 86-95 [7 stran].

B\ Empirický výzkum

Lekce 5: Empirický výzkum (18. 3.)

Literatura: celkem 42 (cz)

Disman, M. 1993. Co nezkoumat., Jak si nakreslit plán aneb na co jsou hypotézy. In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 17-30, 74-89 [28 stran].

- Komárek, S. 2000: Redukce. In: *Příroda a kultura*. Praha: Vesmír, 49-55 [6 stran].
- Salzman, S. 1997: Whorfova hypotéza o jazykové relativitě. In: *Jazyk, kultura, společnost*. Praha: AV ČR, 94-96 [3 strany].
- Budil, I. T. 1995: Vymezení znaku, Základy sémiotiky. In: *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Praha: Triton, 132-137 [5 stran].

Lekce 6: Kvantitativní výzkum (25. 3.)

Literatura: celkem 49 (cz)

- Disman, M. 1993. Kolik vran musíme pozorovat? Jak se to vlastně dělá., Ten druhý výzkum aneb Dokázat nebo rozumět? 92-98, 120-124, 284-291 [20 stran].
- Disman, M. 1993. Dotazník nebo rozhovor?, Otázky o otázkách. Jak se ptát na to, o čem se nemluví. In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 140-155 [16 stran].
- Disman, M. 1993. Když se sociolog nevtírá. In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 164-176 [13 stran].

Lekce 7: Kvalitativní výzkum (1. 4.)

Literatura: celkem 53 (cz)

- Disman, M. 1993: Cizinec jako sociolog - sociolog jako cizinec. In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 326-336 [10 stran].
- Ferjenčík, J. 2000: Rozhovor. In: *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál, 171-182 [12 stran].
- Komárek, S. 2000: Interpretace. In: *Příroda a kultura*. Praha: Vesmír, 61-66 [5 stran].
- Murphy, R., F. 1998: Zúčastněné pozorování. In: *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Praha: Slon, 219-221 [3 strany].
- Silverman, D. (2005): Čo je kvalitatívny výzkum? In: *Jako robiť kvalitatívny výzkum*. Bratislava: Ikar, 13-25. [12 stran].
- Strauss, A., Corbinová, J. (1999). Úvod. In: *Základy kvalitatívneho výzkumu: postupy a techniky metódy zakotvené teórie*. Boskovice: Albert, 10-20. [11 stran]

Lekce 8: Průběžný písemný test / Zpětná vazba k esejům (8. 4.)

C\ Projekt kvalitatívneho výzkumu

Lekce 9: Jak začít / Společná konzultace k projektům (15. 4.)

Literatura: celkem 74 (cz) + 6 (sk)

- Hendl, J. (2005): Návrh plánu výzkumu. In: *Kvalitatívny výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 145-160. [16 stran]
- Chenail, R. J. 1998: Jak srovnat kvalitatívny výzkum do latě? *Biograf Bulletin*, 15-16/1998, 29-37 [8 stran].
- Silverman, D. (2005): Čo sa považuje za originálne?, Výber témy, Teória v kvalitatívnom výskume. In: *Jako robiť kvalitatívny výzkum*. Bratislava: Ikar, 66-71, 73-84, 87-99. [33 stran]
- Silverman, D. (2005): Jako písať návrh výzkumného projektu In: *Jako robiť kvalitatívny výzkum*. Bratislava: Ikar, 125-130. [6 stran]
- Strauss, A., Corbinová, J. (1999). Začínáme, Teoretická citlivost, Použití literatury. In: *Základy kvalitatívneho výzkumu: postupy a techniky metódy zakotvené teórie*. Boskovice: Albert, 21-26, 27-31, 32-38. [17 stran]

Lekce 10: Práce na projektu /čtecí týden/ (22. 4.)

Lekce 11: Práce na projektu /čtecí týden/ (28. 4.)

Lekce 12: Prezentace projektů I. (6. 5.)

Lekce 13: Prezentace projektů II. (13. 5.)